

Rechtsstaat

Nijmeegse academicus doet aangifte tegen minister Moes

Een conflict tussen de demissionair minister van Onderwijs, Gouke Moes, en universitair docent Harry Pettit loopt verder op. Moes vindt dat Pettit met zijn pro-Palestijnse activisme 'alle grenzen overschrijdt'. Pettit meent dat de minister zijn boekje te buiten gaat en heeft aangifte tegen hem gedaan.

Marjolein van de Water
Nijmegen

De Nijmeegse universitair docent Harry Pettit heeft donderdag aangifte gedaan tegen Gouke Moes, demissionair minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (BBB). Pettit ligt al maanden onder vuur bij politici, die hem beschuldigen van antisemitisme.

Moes maakt zich volgens Pettit schuldig aan misbruik van gezag. In een optreden bij WNL-talkshow *Café Kockelmann* afgelopen vrijdag zei de minister dat hij vindt dat de Radboud Universiteit aangifte moet doen tegen Pettit en dat hij anders mogelijk stappen zet op de 'escalatieladder'.

'Het is onacceptabel dat een minister publiekelijk druk zet op de universiteit om aangifte te doen en daarmee indirect op het Openbaar Ministerie om vervolging in te stellen', zegt advocaat Adem Çatbaş, die Pettit bijstaat. 'Dit ondermijnt niet alleen de rechtsstaat, de academische vrijheid en de vrijheid van meningsuiting, maar is ook nog eens een ambtsmisdrif'.

Eerder op die vrijdag, bij het verlaten van de ministerraad, had Moes volgens persbureau ANP gezegd dat tweets van Pettit een oproep tot geweld doen 'vermoeden' en dat daarmee mogelijk sprake is van strafbare feiten. 'Walgelijk', noemde Moes die tweets. 'Ik vind en voel dat hier alle grenzen worden overschreden'.

De minister reageerde op een Engelstalig bericht dat Pettit op X plaatste over het recente staakt-het-vuren tussen Hamas en Israël. 'Dit is niet het moment om het verzet te staken. Het is tijd om af te maken wat de Palestijnen op 7 oktober zijn begonnen. Ga door met het oproepen tot boycotts, ga door met het isoleren van de vestigingskolonie tot deze is ontmanteld, en Palestina vrij is.'

Gewapend verzet

Pettit is een Britse sociaal-geograaf die sinds twee jaar werkzaam is op de RU. Zijn academische werk gaat niet over Israël en Palestina, maar hij plaatst dagelijks berichten op X over Gaza en neemt ook deel aan protestacties op de universiteit. 'Ik wil bewustzijn creëren voor het feit dat Palestijnen als onderdrukt volk het recht hebben op gewapend verzet', zegt hij telefonisch vanuit Beiroet.

Pettit ontkent dat hij geweld verheerlijkt. 'Dat ik 7 oktober een legitieme verzetsoperatie noem, wil niet zeggen dat ik alles goedpraat wat op die dag is gebeurd. Maar Israël wil dat we Hamas zien als barbaren die joden haten. Dat is een racistisch frame dat dient om de genocide te legitimeren. Het verhult bovendien decennia van onderdrukking.'

Minister Moes beroept zich op afspraken die zijn gemaakt met universiteiten, waarin ze beloven aangifte te doen als er vermoedens zijn van strafbare feiten. 'Als die worden nagekomen, dan ben ik tevreden', zei hij bij *Café Kockelmann*. 'En mocht dat niet zo zijn, dan heb ik uiteindelijk ook een escalatieladder.'

Allereerst gaat hij in dat geval met het College van Bestuur om de tafel,

Pro-Palestijns protest op de Universiteit van Nijmegen, april 2025.

Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Foto Universiteit Leiden

“Een universiteit is onafhankelijk en wordt bestuurd door het College van Bestuur, niet door de minister

Brechtje Pajmans
bijzonder hoogleraar Onderwijsrecht Universiteit Leiden

legde hij uit. Als dat geen effect heeft, kan hij in gesprek met de Raad van Toezicht, en de onderwijsinspectie vragen naar de zaak te kijken. De minister zei dat hij 'verschillende instrumenten' heeft om in te zetten als de RU alsnog geen aangifte doet en dat het uiteindelijk aan hem is om in te grijpen als niemand anders dat doet. 'Ik vind dat ik daar een rol in heb.'

Onafhankelijk instituut

Deskundigen weerspreken dat. 'Een universiteit is onafhankelijk en wordt bestuurd door het College van Bestuur, niet door de minister', zegt Brechtje Pajmans, bijzonder hoogleraar Onderwijsrecht aan de Universiteit Leiden. 'De overheid heeft wel de verantwoordelijkheid voor het onderwijsstelsel en bekostigt universiteiten, maar dat geeft de minister niet deze zeggenschap of bevoegdheid.'

De 'afspraken' waar Moes naar verwijst, staan in de 'richtlijn protesten universiteiten en hogescholen'. Maar volgens Pajmans gaat die 'heel specifiek over strafbare feiten die zijn gepleegd tijdens protestacties op hogescholen en universiteiten, niet over strafbare feiten in het algemeen.'

Pajmans zegt dat de overheid in sommige situaties wel bevoegdheden heeft om in te grijpen op een onderwijsinstelling. Zo kan de minister korten op de financiering, een bestuurlijk

ke boete opleggen of een aanwijzing geven. Maar, zo legt ze uit, dit kan alleen als de onderwijsinstelling de wet overtreedt of als de onderwijsinspectie wanbeheer vaststelt. 'Daarvan is in dit geval geen sprake.'

Emeritus hoogleraar staatsrecht Paul Bovend'Eert noemt het 'een merkwaardige aanpak' van de minister. Volgens Bovend'Eert gaat deze zaak over vrijheid van meningsuiting. 'Daar zitten grenzen aan, en ik weet niet of die in dit geval zijn overschreden. Hoe dan ook is het aan de universiteit om te bepalen of er reden is voor schorsing, waarschuwing of ontslag. Dan praat je over een arbeidsgeschied en dan is de minister niet het bevoegd gezag.'

'De minister is wel verantwoordelijk voor de begroting', gaat Bovend'Eert verder. 'Maar hij kan het begrotingsrecht niet gebruiken om de universiteit onder druk te zetten, dat zou machtsmisbruik zijn. Dat is precies wat Trump doet in de Verenigde Staten.'

Overigens acht Bovend'Eert de kans klein dat de minister voor misbruik van gezag vervolgd zal worden. 'Daarvoor is dit veel te vaag, er is geen sprake van een concrete actie van de minister. Het is eigenlijk aan de Tweede Kamer om een minister tot de orde te roepen.'

Kamervragen

Pettit was al meermaals onderwerp van gesprek in de Kamer. In juni dien-

de de PVV Kamervragen in, nadat Pettit in een lezing zou hebben gezegd dat zowel 'het nazisme als het zionisme is gebouwd op etnische suprematie'.

De PVV vroeg de minister of hij bereid was zich in te zetten voor het directe ontslag van 'de antisemitische Pettit' en ervoor te zorgen dat de docent het land zou worden uitgezet. Een oordeel over ontslag is aan de instelling, aldus toenmalig minister Eppo Bruins (NSC).

In een debat op 23 september bracht PVV-Kamerlid Maikel Boon de docent opnieuw ter sprake. Moes belooft 'op korte termijn' met de Radboud Universiteit in gesprek te gaan over Harry Pettit. 'Ongepast', aldus het College van Bestuur van de universiteit in een reactie tegen universiteitsblad Vox. 'Deze bemoeienis raakt de onafhankelijkheid van onze universiteit.'

De universiteit wil niet reageren op vragen over de uitspraken van de minister van afgelopen vrijdag, noch op vragen over de uitingen van Pettit en of die binnen de gedragscode passen. 'Wij wachten eerst het gesprek met de minister af', aldus een woordvoerder. Eerder zei de universiteit tegen het AD dat Pettit is aangesproken op zijn uitingen. Op de inhoud van die gesprekken wil ook Pettit niet ingaan.